

«سول ترویج و آموزش کشاورزی، رهیافت‌ها و اهمیت آن در توسعه پایدار»

الیف، گردآوری: الهه داودی فارسانی

سرشناسه: داودی فارسانی، الهه، ۱۳۶۷-

عنوان و نام پدیدآور: اصول ترویج و آموزش کشاورزی، رهیافت‌ها و اهمیت آن در توسعه پایدار/ تالیف و گردآوری الهه داودی فارسانی.

مشخصات نشر: تهران: نسل روشن، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: ۷۶ ص. ۱۴/۵×۲۱/۵ س. م.

شابک: ۲۰۰۰۰ ریال :: ۱-۴۴-۶۶۷۶-۶۲۲-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: کشاورزی - ترویج

موضوع: Agricultural extension work - م. ر. ع.

موضوع: مشاوره - آموزش

موضوع: Agricultural educator - م. ر. ع.

رده بندی کنگره: ۵۵۲

رده بندی دیویی: ۶۰۷.۲۱۵

شماره کتابشناسی ملی: ۵۲۰۱۵

اصول ترویج و آموزش کشاورزی، رهیافت‌ها و اهمیت آن در توسعه پایدار

ناشر: انتشارات نسل روشن

نویسنده: الهه داودی فارسانی

صفحه‌آرا: طاهره پورهایمی

طراحی جلد: علیرضا زمانی

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۰۰ جلد

قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

شابک: ۱-۴۴-۶۶۷۶-۶۲۲-۹۷۸

آدرس: تهران - میدان انقلاب، مابین خیابان فخر رازی و خیابان دانشگاه، خیابان شهید نظری. پلاک ۶۱ طبقه چهارم واحد ۴۴ B

☎ ۶۶۹۵۳۱۲۶

www.nasleroshan.com

📷 nasle_roshan

📧 @nasleroshan

تمامی مسئولیت‌ها و حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به نویسنده است.

هیچ شخص حقیقی یا حقوقی حق چاپ و برداشت تمام یا قسمتی از اثر را به صورت چاپ، فتوکپی و... را ندارد و متخلفین به موجب بنده از ماده‌ی ۲ قانون حمایت از ناشرین تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

فهرست

پیشگفتار..... ۹

ضرورت آموزش روش های نوین به کشاورزان ۱۰

فصل اول..... ۱۳

ترویج ۱۳

۱. بول ترویج و آموزش کشاورزی ۱۵

تفاوت آموزش ترویج و آموزش رسمی ۱۶

آموزش ترویجی ۱۷

فلسفه آموزش های ترویجی ۱۸

اهداف ترویج کشاورزی ۱۹

اصول آموزش های ترویجی ۱۹

کارکردهای نظام ترویج و آموزش کشاورزی ۲۱

تاریخچه ترویج کشاورزی در ایران ۲۲

فصل دوم..... ۲۳

انواع روش های ترویجی مورد در روستا ۲۳

نمایش طریقه ای ۲۵

انواع رسانه های انبوهی ۲۶

نقش تکنولوژی آموزشی در ترویج کشاورزی ۳۰

مفهوم تکنولوژی ۳۱

فلسفه تکنولوژی ۳۳

توسعه تکنولوژی.....	۳۸
سیاست تکنولوژی.....	۴۰
ترویج کشاورزی و تکنولوژی.....	۴۵
رهیافت‌های ترویج.....	۴۸
رهیافت‌های مشارکتی در توسعه روستایی.....	۵۰
مشارکت ونقش آن در ترویج.....	۵۲
توسعه در جوامع سنتی.....	۵۳
رهیافت‌های مشارکتی در ترویج.....	۵۳
روش‌های مشارکتی روستایی.....	۵۴
رهیافت F.P./E.....	۵۶
معایب در F.P./E.....	۵۸
رهیافت تسهیم هزیب.....	۵۸
نقش دولت در فرایندهای مشارکتی.....	۵۹
پیشینه‌های تجربی در زمینه رهیافت مشارکتی.....	۶۰
نتیجه‌گیری.....	۶۳
ترویج ونقش زنان روستایی.....	۶۴
اهمیت زنان روستایی به عنوان مادران جامعه.....	۶۸
نقش و اهمیت زنان روستایی ونظام اقتصادی.....	۶۹
اهمیت زنان روستایی در خانواده.....	۷۰
زنان روستایی و تصمیم‌گیری.....	۷۰
زنان روستایی و مشارکت.....	۷۱
نقش کشاورزی پایدار در مناطق روستایی.....	۷۱
فهرست منابع.....	۷۴

پیشگفتار

رشد و توسعه و دستیابی یکی از شاخص‌ترین و مهمترین اهداف دولت است که تحقق آن از طریق تحولات بنیادی همه‌جانبه در ساختار کشاورزی، مدیریت و بهره‌برداری مطلوب از منابع و امکانات، سازماندهی و هدایت سنجیده فعالیت‌ها در چارچوب برنامه ریزی ملی، منطقی امکان‌پذیر خواهد بود. بر همین اساس، بخش کشاورزی در کلیه برنامه‌های توسعه کشور از اولویت ویژه‌ای برخوردار بوده و به عنوان محور و اساس توسعه اقتصادی کشور مورد توجه قرار داشته است. تجارب بدست آمده نشان می‌دهد که پشتوانه و محرک و استمرار بخشنده عمران روستایی، توسعه کشاورزی است. زیرا کشاورزی در روستا منبع اشتغال و نشاء تولید درآمد است و ترویج و آموزش به عنوان وسیله افزایش توانایی‌های انسان نقش بسیار مهمی در توسعه کشاورزی دارد. از این رو آموزش و ترویج کشاورزی برای توسعه کشاورزی یک ضرورت به شمار می‌آید و توسعه کشاورزی عامل موثر در توسعه روستایی می‌باشد. اساس توسعه روستایی با توسعه کشاورزی آغاز می‌شود و به کمک کشاورزی استمرار می‌یابد. آموزش و ترویج کشاورزی می‌تواند با رونق بخشیدن به کشاورزی و افزایش درآمد کشاورزی، توانایی برابر موجود بین شهرها و روستاها را کاهش دهد. چنانکه می‌دانیم موازنه سطح زندگی روستایی و شهری یکی از پایه‌های اصلی و اساسی استحکام جامعه می‌باشد، آموزش و ترویج کشاورزی در سطوح مختلف می‌تواند جوامع بسته مناطق روستایی را به روی نوآوری‌های مفید باز کند تا با استفاده از آن نوآوری‌ها از حالت عقب ماندگی خارج شوند و با دنیای پیشرفته ارتباط برقرار کنند.

از آنجایی که آموزش و ترویج، مکتب تحقق آموزش روستاییان است پس آموزش مبتنی بر این مکتب، بنیان توسعه روستایی است. علم ترویج بنا به ضرورت زمان پا به عرصه‌ی دنیای علم گذاشته است. امروزه علم و مکتب ترویج از قدیم، تا هم اکنون با وجود همه فراز و نشیبها هم چنان به عنوان دانشی کاربردی و راه گشا در خدمت جهان‌بان بوده و برای ملت‌ها و دولت‌ها به عنوان نقطه قوت و اتکایی در مقابله با مشکلات جامعه بشری مطرح است. علم ترویج و آموزش کشاورزی به عنوان علمی کاربردی، با ماهیتی فرارشته‌ای و فرانظامی مطرح است. ترویج کشاورزی علمی است که در آن دستاردهای علوم تجربی کشاورزی با واقعیت‌های دنیای انسانی و اجتماعی پیوند می‌خورد. ترویج یک علم است و بنابراین دوام و پویایی آن همانند سایر علوم، کمتر در کشور گسترش و تکریم یافته است. متأسفانه با وجود قدمت ترویج سنتی کشاورزی در کشور و ریشه داری در دین مضامین و محتوای آن در فرهنگ این مرز و بوم، ترویج جدید به عنوان علم واردات و معسوب می‌شود.

ضرورت آموزش روش‌های نوین به کشاورزان

امروزه اهمیت آموزش و ترویج روش‌های پیشرفته کشاورزی بیشتر از هر زمان دیگری خود را نشان می‌دهد چرا که کشاورزی ما در بین یک مدرن سازی و مدرن قرار گرفته به گونه‌ای که از کشاورزی سنتی دست کشیده است ولی آنگونه که شاید به شیوه مدرن دست پیدا نکرده است.

بشر در طول تاریخ همیشه به دنبال کسب دانش و بدست آوردن فن‌های جدید که بتواند از توان خود بهتر استفاده کند و طبیعت پیرامون خود را بهتر و بهینه‌تر به تسخیر خود درآورد و با توجه به مقتضیات زمانی به شیوه‌های متفاوتی عمل کرده است.

امروزه اهمیت آموزش و ترویج روش‌های پیشرفته کشاورزی بیشتر از هر زمان دیگری خود را نشان می‌دهد چرا که کشاورزی ما در بین یک شیوه سنتی و مدرن قرار گرفته به گونه‌ای که از کشاورزی سنتی دست کشیده است ولی آنگونه باید و شاید به شیوه مدرن

دست پیدا نکرده و این مرحله بسیار مرحله حساس و آسیب پذیر خواهد بود و بعضاً به بهانه به روز شدن و افزایش راندمان و اقتصادی کردن کشاورزی زارعین ما مرتکب انجام اعمالی شده که معمولاً جبران ناپذیر و علاوه بر تهدیدی برای سلامت جامعه می تواند مسائل و مشکلات زیست محیطی رو نیز به دنبال داشته باشد، پس اینجاست که اهمیت آموزش کشاورزان بیشتر خود را نشان داده است.

اما از لحاظ رفتاری و آگاهی دو دسته اند. گروه اول دسته ای که راه را اشتباهی می روند، دسته دوم آنهایی که اشتباهی راه می روند. هدایت آنهایی که راه را اشتباه می روند آسان تر است چون فی الوصفه مشکلی ندارد و کافیهست در مسیر درست قرار گیرند دیگر نا آخیر سیر ادامه داده ولی هدایت کردن دسته دوم مستلزم هزینه کردن زمان زیاد است.

این تفاسیر به لحاظ اهمیت موضوع و اما چگونگی و نحوه دوره های آموزشی، آموزش و ترویج روش های علمی و اقتصادی، کشاورزی طی دوره های آموزشی به صورت عملی در مناطقی که قطب تولید محلی خاص هستند به منظور انتقال سریع و به موقع روش ها و شیوه های علمی و بهینه کشاورزی و به منظور مشاهده عینی تولیدکنندگان، احداث باغات و مزارع پایلوت در مناطقی که قطب و معرف محصول استان هستند و محصول آنها بخاطر شرایط اقلیمی زودتر روانه بازار شده و در واقع قیمت مبنای همان محصول را تعیین کرده و اگر محصول از درجه کیفی بالاتر برخوردار باشد قطعاً در تعیین میزان قیمت محصول تاثیر گزار بوده و قیمت مبنای را بهتر و بالاتر تعیین می کند.

برگزاری کلاس های آموزشی در فصول غیره زراعی برای کشاورزان به منظور افزایش حس مشارکت و خودیاری کشاورزان و روستائیان و همچنین تحکیم حس همسایری و قدرت بخشیدن به مردم و نهایتاً بهتر کردن سطح زندگی روستائیان، و بالابردن استانداردهای زندگی اجتماعی و تربیتی روستائیان و احساس افتخار و بالندگی بیشتر جامعه روستایی ما ضرورت ویژه دارد.